

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 50/2017-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. januára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Olosom, Karola Kašjaka 1, Rajecké Teplice, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj porušenie čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 374/2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. decembra 2016 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Olosom, Karola Kašjaka 1, Rajecké Teplice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva

na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a tiež porušenie princípu právnej istoty garantovanej prostredníctvom čl. 1 ods. 1 ústavy postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 374/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou napadnutého konania vedeného okresným súdom o určenie otcovstva k jej maloletému synovi. Konanie vo veci určenia otcovstva bolo iniciované [REDACTED]. Počas napadnutého konania vedeného okresným súdom bolo otcovstvo k maloletému synovi určené 10. augusta 2015 súhlasným vyhlásením rodičov na matričnom úrade, pričom ako otec bol určený [REDACTED]. Zo sťažnosti tiež vyplýva, že okresný súd napriek určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov napadnuté konanie vo veci určenia otcovstva nezastavil.

Sťažovateľka v sťažnosti zdôrazňuje, že „*Predpokladom súdneho konania o určenie otcovstva je okolnosť, že nedošlo k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov. Ak k takémuto vyhláseniu dôjde počas konania o určenie otcovstva, súd prebiehajúce konanie o určenie otcovstva zastaví (§ 108 O. s. p., § 109 C. m. p.), nakoľko hmotnoprávne už niet čo určovať (dieťa má určeného otca). Je zrejmé, že návrh o určenie otcovstva možno účinne podať iba v prípade, ak nedošlo k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov. V danom prípade však k takémuto určeniu otcovstva došlo a súd tak nemá právomoc konať o návrhu na určenie otcovstva za hmotnoprávnej situácie, že otcovstvo otca [REDACTED] k dieťaťu už bolo určené a doposiaľ nebolo právoplatne zapreté. Návrh žalobcu na určenie otcovstva je tak zjavne neprípustný (dieťa nemôže mať súčasne dvoch otcov) a konanie bolo potrebné zastaviť. Súd môže meritórne rozhodovať o určení otcovstva (t. j. o osobnom stave) iba za situácie, že otcovstvo k dieťaťu nie je určené. Ak však otcovstvo je určené a nebolo právoplatne zapreté, žiaden tretí subjekt už nemôže na súde účinne iniciovať akékoľvek konanie o určenie otcovstva. Napriek mojim opakovaným námietkam a návrhom na zastavenie konania okresný súd konanie nezastavil a vo veci naďalej koná a zaoberá sa ďalej vyjadreniami a návrhmi žalobcu. Za daného právneho*

stavu však súd nemá právomoc viesť konanie o určenie otcovstva a konanie mal (rešpektujúc ust. § 108 O. s. p. resp. § 109 C. m. p.) povinnosť bezodkladne zastaviť.“.

Vedením napadnutého konania dochádza podľa sťažovateľky k neprípustnému zásahu do jej osobnostnej sféry, ako aj statusu tretích osôb. Sťažovateľka argumentuje, že nemá inú možnosť obrany ako domáhať sa porušenia svojich práv podľa ústavy a dohovoru prostredníctvom sťažnosti. Svoju voľnou aplikáciou noriem hmotného a procesného práva dochádza podľa sťažovateľky zo strany okresného súdu k „zásahu do práv účastníka konania na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 Dohovoru“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ]... na súdnu a inú právnu ochranu zaručené podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na spravodlivý súdny proces zaručené podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a princíp právnej istoty zaručený podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Okresným súdom v Žiline pod sp. zn. 4 C 374/2015 porušené bolo.

2. Okresnému súdu v Žiline sa prikazuje konanie vedené pod sp. zn. 4 C 374/2015 uznesením zastaviť.

3. Okresný súd v Žiline je povinný uhradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ]... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu trovy konanie na účet jeho PZ.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní uznesením odmietnuť bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľka namieta, že procesne nesprávnym postupom okresného súdu v konaní o určenie otcovstva k jej maloletému synovi spočívajúcom nezastavením napadnutého konania dochádza k porušovaniu jej základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a tiež k porušovaniu čl. 1 ods. 1 ústavy.

V súlade s čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

V rámci predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd považuje v prvom rade za potrebné poukázať na už citovaný čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

V súvislosti s podstatou a zmyslom princípu subsidiarity ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Posúdenie splnenia procesných podmienok (namietané sťažovateľkou), za ktorých všeobecný súd (ne)môže vo veci konať, a prípadné zastavenie napadnutého konania patrí primárne do právomoci okresného súdu. Pokiaľ okresný súd vo veci nerozhodne v súlade s názorom sťažovateľky a konanie vo veci určenia otcovstva k maloletému synovi sťažovateľky nezastaví, sťažovateľka bude môcť (môže) namietat' v prípadnom odvolacom konaní. Vzhľadom na subsidiárne použitie príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku aj na konanie o určenia otcovstva (§ 2 Mimosporového civilného poriadku) je odvolacím dôvodom v súlade s § 365 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku nesplnenie procesných podmienok. Akákoľvek ingerencia ústavného súdu v tomto štádiu konania je preto s prihliadnutím na princíp subsidiarity, ktorým sa riadi rozhodovanie ústavného súdu o sťažnosti v okolnostiach prerokúvanej veci, teda v konaní prvostupňového súdu, neprípustná, keďže sťažovateľka má proti napadnutému postupu okresného súdu k dispozícii procesné prostriedky nápravy uplatniteľné v konaní pred všeobecnými súdmi.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľky obsiahnutými v petite sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2017